Salamon Ferencné

Idén lenne Foltin Jolán 80 éves

Elhangzott: a „TÁNCRA ÍTÉLEM MAGAMAT" című Foltin Jolán emlékére rendezett fotókiállítás megnyitóján

Szinte megszólalnak a képek!

A tekintetek megfogják a szemlélőt. A mozdulatok, vagy éppen a merev mozdulatlanság, a gesztusok fontos emberi üzeneteket hordoznak.

Minden fotó egy kivételes alkotó életének pillanatait örökíti meg.

Egy részük a nyílvánosság előtt már ismert volt, de a képek többsége íróasztalfió-kokból került elő. A kisméretű, évtizedekkel ezelőtt készült papírképek így új életre keltek. Ezen archív fotók fél évszázaddal repítenek vissza az időben, a táncházmozgalom „őskorába".

A néptánc nyelvére alapozó táncszínház születésének kordokumentumai.

A kiállítás képei fotográfiai szempontból a művészi képektől az amatőr felvételekig terjednek.

Engedjék meg, hogy ha nem is a teljességre törekedve, a kiállítás kapcsán beszéljek Foltin Jolán, Kossuth- és Erkel Ferenc-díjas táncművész és koreográfus munkásságáról, mint munkatárs, gyermektánc pedagógus és barát.

Munkássága három fő szellemi térhez kötődött: a Bihari János Táncegyütteshez, a Honvéd Táncszínházhoz, és a gyermektánc mozgalomhoz.

Foltin Jolán a 60-as években a Bihari Táncegyüttes táncosa volt, ott kezdte koreográfusi munkásságát is. Az együttes művészeti vezetője lett, majd élete végéig mentora volt.

Saját szavai szerint: „*Nagyon jó iskolába kerültem 16 évesen. Beléptem akkor a Bihari Együttes próbatermébe, és azóta nem jöttem ki onnan.*"

Elmondása szerint legnagyobb mestere Novák Ferenc Tata volt, emellett nagy hatással volt rá Szigeti Károly és Györgyfalvai Katalin koreográfiai munkássága is.

A Tata által vezetett Honvéd Táncszínházban koreográfus műhelyt alakított ki. Csodálatos táncosok ihlették, inspirálták alkotói munkájában, akiket partnerként kezelt, közösen örök értékű műveket, táncszínházi darabokat hoztak létre. Ezekből is láthatunk szemelvényeket a kiállításon.

Alkotói eszközeit alapvetően meghatározta az irodalomhoz, zenéhez való szoros kötődése – ismeretes, hogy irodalom tanárnak készült. Kifejezési formáinak meghatározó jegye a líraiság.

Koreográfusi munkásságában különös hangsúlyt kap a nőiség, az anyaság megjelenítése.

Fontos volt számára, hogy bemutassa a női lélek rejtelmeit, vívódásait, az anya-gyermek viszonyt, a nők egymás közötti kapcsolatát és társadalmi szerepeit.

Műveiben olyan szituációkat teremtett, amelyekben a nők kitörhetnek a hagyományban és az életben megszokott alárendelt szerepükből. Számomra nagyon inspiráló volt, hogy a tartalmi különbségek ellenére a felnőtt- és gyermek-koreográfiáiban egyformán magas esztétikai színvonalon fogalmazta meg gondolatait.

Elképzelése szerint a gyerekeknek is költészetben gazdag, különleges alkotásokat kell készíteni, amelyben a beszéd, az ének és a mozgás egyforma jelentőséget kap.

Művei egyszerre szolgálták a művészettel nevelés kodályi alapelveit, és hoztak létre teljes értékű művészi élményt és értéket.

Országosan elismertté is a gyermekek számára készített alkotásaival vált.

Alkotótevékenysége mellett aktív szervezőként pályatársaira is nagy hatást gyakorolt. Már gyakorlott gyermektánc-koreográfus volt, amikor a Népművelési Intézetben – ami a Hagyományok Háza elődje volt – az országos gyermektánc mozgalom irányítása lett a feladata.

Ebben az időben Foltin vezetésével, irányításával dolgoztunk ki Neuwirth Annamáriával, Karcagi Gyulánéval, Tarján T. Katalinnal egy módszertani kiadvány sorozatot, amely komoly segítséget jelentett a gyakorló gyermektánc-pedagógusoknak, óvónőknek. Ez a munka képezte a művészeti iskolák tanterveinek előtanulmányát.

A rendszerváltozás után Joli kezdeményezésére, az ország gyermektáncegyüttes vezetőiből, önszerveződéssel jött létre az Örökség Gyermek Népművészeti Egyesület. Ennek 10 évig volt az elnöke. Az egyesülettel fesztiválokat, továbbképzéseket, táborokat, gyermeknéptánc- antológiákat szerveztünk.

Számomra nagy megtiszteltetést, örömet és jövőbe mutató szakmai biztonságot jelentett, hogy Foltin Jolán partnereként tevékenykedhettem táncpedagógusi pályámon, aki évtizedekre meghatározta a martonvásári táncoktatás minőségét.

Joli egyenként ismerte a gyerekeket és személyiségükre szabta különleges koreográfiáit. Munkakapcsolatunk 40 éve kezdődött. 1984-ben mutattuk be a Magyar etűdök c. koreográfiáját Weöres Sándor verseire. Majd sorba jöttek a többi művek, melyekből kiviláglik, hogy mennyire fontos számára a vers, a szöveg és a ritmus.

Kapcsolatunk lassan barátsággá nemesült, mely nagy ajándéka életemnek. Nagyon sokat tanultam tőle a művek betanítása, színpadra állítása közben, beleértve a jelmezek tervezését. A legtöbbet talán mégis emberségből tanultam Jolitól. Mindig csodáltam, hogy elfoglaltsága ellenére marad ideje az emberekkel törődni. Mindig tudta ki szorul rá egy-két jó szóra, bíztatásra, egy ebéddel járó családi hangulatra.

A kiállítás képein nem csak Foltin Jolán néz ránk vissza. Felismerhetünk ismert táncosokat, esetleg saját magunkat.

A kiállítás szerkesztői: Liber Endre, Salamon Ferenc
a megnyitón közreműködött: Papp István Gázsa és zenekara

A kiállítás a Halmos Béla Programiroda, a Táncház Egyesület és a martonvásári Brunszvik-Beethoven Kulturális Központ szervezésében valósult meg.

A kiállítást megnyitotta: Salamon Ferencné néptáncpedagógus, Martonvásár díszpolgára

Fotográfusok: Eifert János, Kádár Kata, Korniss Péter, Rácz Gabriella

A vándorkiállítás következő állomása a Fonó Budai Zeneház lesz.
A fotókiállítás megnyitó időpontja: 2023. szeptember 13. szerda 18.00
A kiállítást megnyitja: Lelkes Lajos
A kiállítás – ingyenesen – megtekinthető: 2023. szeptember 13 – október 11.